

tingentæ et concubinæ trecentæ. III. Reg. XI.

2. Denique libido hæc vestiendi finem et modum nescit. Videmus enim singulis pene lustis communem et usitatum vestium formam imitari ac peregrinam introduci; novas præterea artes earum conficiendarum quotidie excogitari: unde non mirum, si tam insatiabili cupiditati interdum finem Deus imponat. Id enim imprimis experta est femina illa (quam Romni imperatoris sororem fuisse putat Baronis anno 998.) quam scribit Petrus Damianus d. Blancam comitissam, adeo fuisse mollem et delicatam tamque artificiosam in cultu corporis, ut undique odoribus et variis deliciis circumfluere. Quam tantam molliem sibi non probri Deus ostendit, cum permisit totum ejus corpus computrescere et tantum exhalare fetorem, et ferri nec a famulis posset. « Diutius ergo, inquit Petrus, hoc languore decocta et miserabiliter ruciata, amicis quoque lætantibus diem clausum extremum. » Ivit ergo, ut timendum, mulier hæc ad domum regis tartarei, qui dominatur super omnes filios superbæ; cujus aula nisi vitare volumus, vitemus ejus aulicos, qui molliibus vestiuntur, etc.

CONCIO IX.

QUINAMINSTAR ARUNDINIS VARIÆ ET INCONSTANTES ?
I. Hærci. — II. Apostata. — III. Frigidi Christiani.
— IV. Politici. — V. Leves corde. — VI. Vulgus.
— V. Mundus.

THEMA.

Quid existis in desertum videre ? Arundinem vento agitatum ? Matth. XI.

Inter has ignominias, quas pro nobis Christus passus est a Judæis, fuit et arundo data in ejus detram, cum spinis coronaretur. Cui ignomiæ causam utique dedere plurimi Christiani, qui cum alioquin in Christi dextera sint, adeoque filii dexterae, hoc est, felices, et strenui ac artes esse deberent, sunt interim velut arundo, mutabiles, inconstantes, ad omnem ventum mobiles. Grandis ignominia, auditores, hi enim Christo illudunt, et se toti aliquando mundo iudendos exhibent; cum videlicet apparebunt aliud non fuisse, nisi arundo vento agitata, qui in præsentis sæculo quasi sceptrum videri vult, manum Christi ornans. Hos igitur ne inemur, videamus quinam sint.

I. Tales sunt hæretici. Ideo a S. Juda in sua Can. vocatur: *Nubes sine aqua, quæ a ventis circumferitur, arbores autumnales, fluctus ferri maris, sidera errantia.* Sicut enim nubes steriles a ventis agitantur, similiter in autumno arbores (quæ iam eo tempore venti magis flant) et fluctus imari semper jactantur, sidera denique errant semper tramitem mutant, ita ut

nunquam eodem loco orientur et occidant; ita hæretici nova semper dogmata excogitant et docent, utique agitati a spiritu diabolico. Sic Lutherus, Philippus, Calvinus, alique novatores intra paucos annos sæpius mutarunt, cederunt et recuderunt suas catecheses, institutiones et confessiones, veluti Augustanam, quam duodecies mutatam conqueritur prædicans Musculus in colloquio Herzbergensi, fol. XCII. Item in Luthero ostendit Cochleus in lib. cui titulus: Lutherus Septiceps. Quæ causa inter alias movit illustrissimum marchionem Badensem Jacobum, ut a Lutherano se recipere ad fidem orthodoxam. Eamdem Lutherana secta instabilitatem ridens Fridericus Saxonie dux, cum a Catholicis rogaretur, quid Lutherani sui crederent, respondit: « Quid hoc anno credant scio; quid vero sequenti anno credituri sint, nescio. » Ita S. Hilarius ad Constantinum et Constantem imperatores ait: Arianos plurimas habere fides, easque annuas et menstruas.

Denique ipsi secum pugnant, fluctuant et dubitant. Lutherus inter alia in coll. Eisleb. de Christo fol. XCVI. §. III. ait: « Sæpe sic mecum cogito; propemodum nescio quo loco sim, et utrum veritatem doceam necne. » Oecolampadius paulo ante mortem: « Ego, ait, totus incertus in fide et fluctuans ab eo, coram Dei tribunal rationem redditurus atque experturus, utrum doctrina mea vera an falsa fuerit. » Refert Florimundus Ræm. de orig. hæresum l. II. c. VIII. Melanchthon moriturus a matre interrogatus, quæ denique fides sibi retinenda sit, Catholicane an quam docuit, respondit: « Hæc plausibilior, illa securior. » Florim. ibid. c. IX. Causa est primo, quia qui semel a recto tramite aberravit, deinceps crebrius errat, quia nulli viæ acquiescit, postquam veram amisit: hinc in omnibus hæreticis spiritus vertiginis. Quia enim mendacium, cujusmodi est hæresis, facile deprehenditur, hinc oportet eorum propugnatores nova semper comminisci eis fulcra et velamina.

Secundo. Quia aguntur a spiritu diaboli, qui pater est mendacii, et suos semper nititur præcipitare in errores majores et majores.

II. Tales sunt apostatae, qui vento perturbationis seu tentationis transferuntur ab Ecclesia Christi ad synagogam Satanæ. Hac de re arguit Apostolus Galatas, ad Gal. c. I. dicens: *Miror quod sic tam cito transferimini ab eo, qui vos vocavit in gratiam. Christi in aliud Evangelium, quod non est aliud, id est, vanum et fallax.* Quemadmodum soli domui Rahab salus fuit in Jericho, et qui inde pedem extulisset, incidisset mox in gladios Hebræorum et periisset, Jos. II. ita extra Ecclesiam nemini salus est, et qui ab ea refugit, incidit in gladium dæmonis. Sunt hi velut arbores a vento eradicatæ et in aerem

translatæ, projectæ in terram et contractæ: unde proprie vocari possunt, arbores autumnales, infructuosæ, bis mortuæ, eradicatæ, ex Epistola Judæ cit. Erant enim in Ecclesia steriles bonorum operum, ideo bis mortui sunt; primo per peccata gravia, in quibus volutabantur, et ita exaruerunt in fructibus; secundo per hæresim et apostasiam, et ita aruerunt etiam in radice, ut nulla spes supersit reviviscentiæ. Unde eradicati ab Ecclesia per excommunicationem, abripiuntur a dæmone et foras projecti, ad ignem tandem æternum a dæmone colliguntur. Talis arundo fuit Lucifer, primus omnium apostata e celo exturbatus. Talis Julianus imp. ab Ecclesia eradicatus, et miserrime extinctus. Tales hæresiarchæ, quorum interitus quam calamitosus fuerit, novimus, veluti Calvinum pediculari morbo absumptum, Lutherum in lecto suffocatum (a dæmone vel a semetipso) Zwinglium in bello, cum promississet omnia se tela Catholicorum excepturum, interemptum, Carlostadium, Bucerum, Oecolampadium alio modo a dæmone extinctos. Bozius de signis Ecclesiæ, tom. II. l. XXIII. c. III. Florimund. Ræmund. de orig. hæres. et alii.

III. Tales sunt frigidi Christiani, qui hæreticorum moribus se accommodant in gratiam ipsorum, et rursus postea cum Catholicis Catholicos se ostendunt. Similes chamæleonti, quo nullum animal pavidius existimat, et ideo versicoloris est mutationis, ut scribit Plinius. l. XXVIII. c. VIII. mutat enim colorem ac speciem ejus, quem proxime attingit: unde bene chamæleon, id est humilis seu parvulus leo vocatur, quia non tantum corpore, sed et animo talis est. Multi ejusmodi Catholici, parvuli inquam leones, qui præ inani timore, pravorum moribus se accommodant, nec audent coram illis facere ea, quæ Catholicorum sunt. Contra quos Apostolus ad Eph. IV. dicit: *Jam non simus parvuli fluctuantes et circumferamur omni vento doctrinæ in nequitia hominum.* (Græce in aleatione hominum, q. d. non ludamus cum hæreticis quasi cum aleatoribus de fide nostra, nec ad eorum placitum transferri nos sinamus, quo impellunt illi.) Hujusmodi chamælon fuit minister quidam Orthodoxus dilectissimus Theodorico regi Ariano. Hic enim cum se regi gratificari posse speraret, si ejusdem cum eo religionis normam acciperet, ad Arianos defecit. Verum eo cognito rex jussit illum capite plecti, dicens: « Si deo fidem non servasti, quomodo mihi, qui homo sum, eam conservabis? » Theodorus lector in collectan. l. II. apud Baron. anno 493.

Item ii, qui hæreticis favent et Catholici cum sint aut haberi velint, Catholicis contra hæreticos subsidia non ferunt, aut cum utrisque sentiunt; similes Merozitis et Rubenitis in sacro

bello Israelitarum contra Sisaram; quorum illi contribules suos nullo modo juvare voluerunt in quos angelus tulit Domini sententiam: *Maledicite terræ Meroz, maledicite habitatoribus ejus, quia non venerunt in auxilium Domini, in adjutorium fortissimorum ejus.* Hi vero medii et amphidoxi erant, eventum belli præstolantes, ut cum victoribus sentirent, qui tam Baraco, Hebræorum duci, quam Sisaræ gentilium duci dicebant: *Tui sumus nos,* ut ait Chaldæus, Judic. V.

Rursus ii, qui peccatum hæreseos parvi aestimant, neque vindicta gravi aut infamia dignum: unde hæreticos, si politicam quandam honestatem servant, viros probos et honoratos judicant, nec eos hæreticos, sed viros religionis reformatæ, et hæresim religionem reformatam vocari volunt. Hos metuendum ne maneat ignis ille, qui corripuit Hebræos excusantes Dathan et Abiram, qui murmurant et rebellant contra Moysen. Cum enim eorum peccatum parvum videretur plebi, et quasi durius cum illis actum esset, quando a terra absorpti sunt, mox immisit Deus in eam ignem, qui repente 14700. hominum absumpsit, Num. XVI. Sane omnibus his dicitur illud Eliæ III. Reg. XVIII. *Usquequo claudicalis in duas partes? Si Dominus est Deus, sequimini eum: si autem Baal, sequimini illum.* Etenim tunc Hebræi profitebantur se colere Deum verum, interim tamen supplices accedebant ad aras Baal in gratiam regis sui Achab, et Jezabel. Placere studebant Jezabeli, interim tamen volebant videri defecisse a deo suo, unde ab hujus aris ibant ad aras Baal, et contra; quod taxat ibi Elias.

IV. Tales sunt politici, duplici corde et lingua omnium se moribus et verbis accommodantes. De quibus ait S. Jacobus in Epist. sua c. I. *Vir duplex animo (Græce, vir bianimis) inconstans est in omnibus viis suis.* Hujusmodi sunt hypocritæ, parasiti, versipelles et politici, qui duplex habent cor, unum verum, alterum fictum; unde fingunt se amare Deum, cum ament mundum et peccata: fingunt se fideles, et pios, cum sint impii et infideles, cum Catholicis sunt Catholici, cum hæreticis hæretici, cum atheis athei, cum castis casti, cum incestis incesti, cum sobriis sobrii, cum ebriis ebrii; suum enim pallium ad omnem ventum obvertunt. Audi Gnathonem, parasitorum principem apud Terentium in eunuch. « Est, inquit, genus hominum, qui summi videri volunt, his ego arrideo et eorum ingenia admiror simul; quidquid dicunt laudo; si negant, laudo id quoque: negat quis? Nego. Ait? Aio, etc. »

Ergo ut polypi mutantur a petris, quibus adhærent; sic isti a magnatibus, quibus addicti sunt. Ostendunt hæc arundines se esse inanēs.

id est, quærere opes, honorem, favorem vel mensam. Non sic S. Gregorius Nazianzenus, qui scripsit de se ipso: «Ego ille idem sum, nec immutor ut polypus a petris, quibus adhærent.» Non sic Joannes noster, qui omnes sine discrimine corripbat, reprehendebat, uti imprimis Herodem, maxima constantia dicitans: *Non licet tibi habere uxorem fratris tui.*

V. Tales sunt leves corde, ut qui carni et mundo adhærent. Hi enim cum stabili virtutis fundamento careant, ad instar galli versatilis ad omnem ventum fortunæ, suasionis, irrisionis, laudis, contemptus, offensionis, etc. moventur, et quoque versum sese verti et inverti sinunt. Signum est hoc magnæ levitatis et inanitatis a virtute, sicuti arundo a quovis vento mota. Unde S. Gregorius in Evangelio hodierno hom. VI. in Evang. ait: «Quid per arundinem, nisi carnalis animus designatur? Qui mox ut favore vel detractio tangitur, statim in partem quamlibet inclinatur. Si enim ab humano ore aura favoris flaverit, hilarescit et extollitur totumque, se quasi ad gratiam inflectit. Sed si inde ventus detractio eruperit, unde laudis aurora veniebat, mox eum quasi in partem alteram ad vim furoris inclinat. Et S. Chrysost. hom. XXVII. in Matt. Sicut calamus vacuus est et nullam habet virtutem, et ideo qualis vis ventus flaverit super eum, huc et illic flectit illum, sic et homo carnalis et sæcularis, in quo fidei nulla est medulla et virtus veritatis non invenitur in eo, qualiscumque tentatio venerit super eum, curvat eum.»

Non sic viri graves et virtute pleni: sed potius instar columnæ stant immoti, nec patiuntur se ab honesto et æquo ulla ratione dimoveri. «Decet viros graves, ait S. Cyprian. l. IV. epist. II. semel supra petram robustam, solida stabilitate fundatos, non dico aura levi, sed nec vento nec turbine commoveri.» Talis fuit S. Joannes, qui nec laudum aura potuit moveri, ut se Christum esse diceret, nec vinculorum procella, ut non loqueretur et ageret, quæ suæ legationis erant. «Arundo vento agitata, (ait S. Gregor. loc. cit.) Joannes non erat, quem a statu sui rectitudine nulla rerum varietas inflectebat. Discamus ego fratres charissimi, arundo vento agitata non esse, solideamus animum inter auras linguarum positum, stet inflexibilis status mentis. Nulla nos detractio ad iram provocet, atque ad remissionem inutilis gratiæ nullus pavor inclinet. Non nos prospera elevent, non adversa perturbent, ut qui in soliditate fidei figimur, nequaquam rerum transeuntium mutabilitate moveamur.» Sic ille.

VI. Tale est vulgus; quia enim vulgus vera sapientia vacuum est, hinc mendax et instabile

est, et modo vult, modo non vult. Ita populus Hebræus sub jugo Ægyptiaco pressus et ingemiscens vociferatus est ad Dominum, ut ab eo liberaretur, Exod. II. Verum liberatus et ductus per desertum, pastus etiam manna, tanta contentione regredi in Ægyptum voluit, quanta inde discesserat: *Vulgus quippe promiscuum, ait s. textus Num. XI. quod ascenderat cum eis, flagravil desiderio, sedens et flens junctis sibi pariter filiis Israel et ait: Quis dabit nobis ad vescendum carnes? Recordamur piscium, quos comedebamus in Ægypto gratis; in mentem nobis veniunt cucumeres et popones porrique, et cepæ, et allia, etc.* Rursum Num. XIV. territi nuntio exploratorum, pergere in deserto nolunt versus terram promissam, regredi in Ægyptum volunt. Verum mane factum, repente immutati: *Parati sumus, inquit, ascendere ad locum, de quo Dominus locutus est.* Peccarunt etiam in hoc, quia sine consilio, nutu et ope Dei ascenderunt montem, et ibi cæsi sunt a Chananæis. Denique vulgus Christum modo rapere et facere regem voluit, modo ei prælegit Barabbam, et clamavit contra eum: *Crucifige, crucifige.* Nimirum: «Sicut nebula, (inquit S. Basilus apud Anton. in melisse p. I. ser. XVIII.) juxta mutationes flatuum nunc huc, nunc illuc feruntur; sic vulgus quovis vento nunc in hanc, nunc in illam partem sese flectit.» Bene dixit Sapiens, Eccles. XXVII. *Homo sensatus in sapientia manet sicut sol; nam stultus sicut luna mutatur.* Ejusmodi autem stultus est vulgus. Luna modo pleno orbe, nunc corniculata, nunc obscura, nunc clara, nunc pallida, nunc rubra, nunc candida est. Hinc apologus ille Cleobuli apud Plut. in convivio septem sapientum, in quo luna a matre petit ut sibi tunicam congruentem texeret. Cui mater: Quomodo id possum, cum jam te plenam, jam semiplenam, jam corniculatam videam? Sic nimirum homini fatuo et mundi vulgo nulla est mensura, nunc animosus est, nunc timidus, nunc paret, nunc recalcitrat. Quisquis ergo in hoc stulto confidit, et ei fidem habet, aut placere cupit, aut mercedem ab eo expectat, stultissimus sit necesse est: hodie enim laudat, cras vituperat; hodie promittit, cras abnegat; hodie extollit, cras deprimat. Noluit S. Joannes confidere huic stulto, unde laudes ejus respuit, et interrogatus an Messias esset, constanter negavit, nec potuit a sententia ulatenus dimoveri: Non sum, non sum, non sum.

VII. Denique talis est mundus totus, quia nullis solidis bonis constat. Unde recte mundum mari compares juxta id Ps. CIII. *Hoc mare magnum et spatiosum.* Cælum vero terræ, juxta id Salvatoris: *Beati mites, quoniam ipsi possidebunt terram.* Matth. V. Etenim cælum sta-

CONCIO X.

DOCUMENTA.

I. Veritas odium parit. — II. In adversis non cessandum a bonis operibus. — III. Constantia in virtutibus. — IV. Vestium luxus fugiendus. — V. Commendandi alii. — VI. Factis non verbis te commenda. — VII. Discretio in laudando altero. — VIII. Christus vere Messias.

THEMA.

Tu es qui venturus es, an alium expectamus?
Matth. XI.

Numerorum cap. X. præcepit Deus Moysi, ut faceret sibi duas tubas argenteas, quibus convocare posset omnem multitudinem, quando movenda essent castra. Rupertus in hunc locum, sensu allegorico, per duas tubas intelligit duos Christi adventus, primum in carnem, secundum ad judicium: nec male meo judicio; solet enim principis adventum nuntiare, et præcedere tubicen. Porro duo illi Christi adventus adeo magnifici et stupendi sunt, ut merito in lege veteri præfigurandi fuerint, et in nova rursum sæpe inculcandi sint. Id quod facit Ecclesia his diebus. Ante octiduum insonuit tubam secundi adventus cum de ejus prodromis et majestate Judicis venturi ex ipsius ore Evangelium proposuit; hodie inflat tubam primi adventus, cum ejus præconem Joannem proponit sua interrogatione eum asserentem: *Tu es qui venturus es, an alium expectamus?* Audivimus ante octiduum prioris tubæ sonum; audiamus hodie sonum et clangorem secundæ.

Duæ primariæ personæ sunt in hodierno Evangelio, Christus et Joannes.

I. A Joanne discimus primo, verum esse quod vulgo dici solet: Veritas odium parit: expertus id est noster Joannes, tantus talisque sanctus. Occinuerat is Herodi: *Non licet tibi habere uxorem fratris tui;* quia abstulerat fratri suo viventi uxorem Herodiadem. Verum hæc cantilena offendit aures Herodis, ac præsertim Herodiadis; hinc ergo ne audiat, in carcerem compingitur, et ad extremum necatur. Sic elephas aquam limpidam turbat, ne in ea suam deformitatem intueatur, ut alias dixi ex Plinio l. VIII. Limpidissima aqua et sanctitatis speculum fuit Joannes, in quo suam turpitudinem deprehendit Herodes; ideo in carcerem trusus est. Limpida quoque Paulus, qui Galatas sic affatur: *Ergo inimicus vobis factus sum, verum dicens,* Gal. IV. Limpida Michæas, qui defendens veritatem alapa cæsus est. II. Par. XVIII. Libenter quidem in cæteris audiebat Herodes Joannem, sed quod attinet ad hoc vitium, obstetit Herodias, quominus eum audiret. Itaque adulatorum et blandæ mulierculæ sæpenumero veritati obi-

bile est; mundus vero marisinstar in continuo motu, fluxu et refluxu est. Unde Philo. in lib. quod Deus sit mutabilis, ait: «Sicut affluxum maris sequitur paulo post refluxus: sic rerum caducarum affluentiam sequitur refluentia. Ergo uti mare jam ad sidera quasi tollit naves, jam quasi ad infernum deprimat; ita mundus cultores suos. Expertus est hoc Moyses, qui e flumine sublatus translatus est in regiam Pharaonis et ab ejus filia in filium adoptatus: sed ubi adolescent, quærebat eum rex occidere; unde fugere coactus fuit, Exod. II. Scribit in epistolis suis Antonius Guevara, Fabatum consulem e civitate sua Regio intra septuaginta annos nunquam transmigrasse Messanam, quæ tamen in portu Sicilia trans mare sita, non plus quam novem milliibus distabat: dicebat enim navem stultam esse, cum semper sese moveat; nautam stultum esse, quod nunquam in eodem maneat proposito, nunc hoc, nunc illud velit; mare stultum esse, quia semper inquietum; ventum quoque stultum esse, quia in dies et horas mutatur. «Cum ergo unum stultum fugiam in terra, inquit, quamobrem quatuor stultis credam me mari?» Idem ego de mundo dico, quatuor ibi stulti sunt: in primis ipse mundus, qui ad instar maris in continuo motu est, et modo hunc, modo illum haurit; deinde navis corporis nostri, quod modo hoc vult, modo friget, modo calet, modo esurit, modo vomit, modo bene, modo male se habet, post hæc fortunæ ventus modo prosper, modo adversus est. Denique nauta ipse homo, quisque libero arbitrio utens, varius et inconstans est, modo vult et modo non vult; vel nautæ sunt demones, mundi hujus tenebricosi rectores, (ad Eph. VI.) qui semper alia et alia imperant. Quam ergo stultus est, qui se mundo credit? Sicut enim arundo a vento agitur, modo in hanc, modo in illam partem: sicut mare versat naves, et tandem aliquando vel mergit, vel allidit: ita mundus homines perpetuo versat in utramque fortunam, et tandem coget eos navim omnem exonerare, simulque allidet navim. Ergo ut S. Anselmus ait: «Nolite constanter mundum diligere, quando ipse quem diligitis, non potest constare: incassum cor quasi manenter figitis, dum fugit ipse quem amatis.»

Non credit se Joannes huic stulto, sed a teneris eremum petit et incoluit longius a mundo sejunctus. Ergo, auditores, non simus nos arundines, nec Christo renovemus passionis suæ ignominiam: sed simus *Tanquam lignum, quod plantatum est, etc.* Ps. I.